

РЕЦЕНЗИЯ
по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“

Научна област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Теория и методика на физическото възпитание).

За нуждите на НСА „В. Левски“, катедра „Теория на физическото възпитание“.

Обявен в ДВ, брой 96 от 11.11.2025 г.

Кандидат – **доц. Тодор Желязков Маринов, доктор**, преподавател в НСА „Васил Левски“.

Рецензент: проф. Даниела Дашева, дн, със заповед № РД 1290 от 04.12.2025 година на ректора на НСА „Васил Левски“.

1. Данни за конкурса

В конкурса за професор, обявен от НСА „Васил Левски“ в областта на висшето образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика (Теория и методика на физическото възпитание), доц. Тодор Желязков Маринов, доктор, е единственият кандидат.

Не са констатирани нарушения в процедурата по обявяване на конкурса.

2. Данни за кандидата

Доц. Тодор Желязков Маринов, доктор, има отлична теоретична подготовка и сериозен професионален опит в областта на конкурса, които са в основата на неговата целенасочена и плодотворна научноизследователска и преподавателска дейност.

През 2004 г. завършва висше образование, образователно-квалификационна степен „бакалавър“ в НСА „Васил Левски“ със специалност „Учител по физическо възпитание“ и с втора специалност – „Треньор по айкидо“. Година по-късно – 2005 г., завършва и магистърска степен със специализация „Спорт в училище и спорт в свободното време“ в магистърска програма „Физическо възпитание и спорт“.

Кандидатът за професор е придобил образователна и научна степен „доктор“ през 2014 г. по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка“ (вкл. методика на лечебната физкултура – 05.07.05) с тема на дисертационния труд: „Модел за специализирана подготовка на ученици за оцеляване в бедствени ситуации“.

От 2007 г. е асистент към катедра „Теория на физическото възпитание“ – НСА „Васил Левски“, а от 2016 г. до момента заема академичната длъжност „доцент“.

Доц. Тодор Маринов, доктор, е заместник-декан на факултет „Педагогика“; член на Академичния съвет на НСА „Васил Левски“; член на Факултетния съвет на факултета „Педагогика“; член на редица факултетни комисии и експертни съвети. Бил е ръководител на катедра „ТФВ“.

Има трима успешно защитили докторанти.

Участие в 8 национални образователни и научни проекта и в 2 международни.

Доц. Тодор Маринов, доктор, се отличава с редица лични умения и компетентности, като компютърни умения на високо ниво, организаторски и комуникационни умения.

3. Описание на научните трудове

Участникът в конкурса за академичната длъжност „професор“ – доц. Тодор Маринов, доктор – е представил съдържателна по качество и достатъчна по количество научна продукция съобразно изискванията на ЗРАС, ПРАС и Правилника за придобиване на научната степен „доктор на науките“ и за заемане на академични длъжности в Национална спортна академия „Васил Левски“. Тази научна продукция включва, по списъка с публикациите (депозирани в оригинал и ксерокопия), общо 28 заглавия, разпределени по групи, както следва:

Монографии – 1 бр.

Книга на базата на защитен дисертационен труд – 1 бр.

Публикуван университетски учебник – 1 бр.

Статии, публикувани в научни издания, индексирани в световноизвестни бази данни с научно рецензиране – 4 броя.

Статии, публикувани в нереферирани научни списания с научно рецензиране – 20 бр.

Учебно пособие, което се използва в училищната мрежа – 1 бр.

В 7 от публикациите доц. Маринов е самостоятелен автор, а в 17 е в съавторство. Анализът на публикационната дейност на доц. Маринов, доктор, по показатели за съавторство разкрива важен акцент в неговото научно израстване, а именно работата в екип за по-добри научни решения, по-силна мотивация и по-добро решаване на научните проблеми.

Несъмнено, количествените показатели на публикационната дейност на доц. Тодор Маринов, доктор, имплицитно разкриват съществени акценти по отношение на неговия академичен растеж. На преден план изпъква стремежът на кандидата по конкурса да бъде професионално отдаден на академичната кауза съгласно член 55 на ЗВО, ал. 1.

Друга отличителна характеристика е наличието на 4 публикации в списания с импакт фактор (Marinov, T. (2024). Research on students' orientation to sportsmanship as future physical education teachers. *Trakia Journal of Sciences*, Vol. 22, Suppl. 1, pp. 238-243. ISSN 1313-3551; Marinov, T. (2023). Impact of body mass on the manifestation of motor abilities in students of different ages. *Trakia Journal of Sciences*, Vol. 21, Suppl. 1, pp. 325-329. ISSN 1313-3551; Andonov, H., Marinov, T. (2024). Interrelation between emotional intelligence and ways of responding to conflict among students and sport teachers. *Trakia Journal of Sciences*, Vol. 22, Suppl. 1, pp. 226-231. ISSN 1313-3551; Ilieva, D., Marinov, T. (2023). Influence of emotional intelligence on the professional fulfilment of students specialising in sport management. *Trakia Journal of Sciences*, Vol. 21, Suppl. 1, pp. 365-371. ISSN 1313-3551).

Справка за цитирания: в монографии и колективни томове с научно рецензиране – 15; 4 в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

Според тематиката публикациите могат да се разделят в три основни групи:

1. По проблемите на теорията и методиката на физическото възпитание – 1 монографичен труд, 4 научни публикации и 1 учебник.
2. По проблемите на теорията и методиката за оцеляването и готовността за оцеляване в бедствени ситуации – 7 основни публикации и 1 книга, разработени на базата на защитен дисертационен труд.
3. Психологически изследвания във физическото възпитание и спорта – 10 публикации.

4. Научни приноси

От позицията си на рецензент, като се съобразявам с приетата у нас система от универсални и допълнителни критерии за оценка на качеството на научните изследвания (научна значимост, актуалност, новост и приоритет, практическа значимост, методика и техника на изследвания и т.н.), подкрепям основни научни приноси в трите обособени тематични области, изведени от кандидата за професор.

А. Теория и методика на физическото възпитание.

1. В монографичния труд „Основи на физическото възпитание. Теория и практика“, публикуван през 2020 г. в обем от 287 страници, като самостоятелно изследване с новост и оригиналност в съдържанието и с доказани конкретни приноси в съответната научна област. Какви са те?

1. Направена е обстойна систематологична характеристика на физическото възпитание, като е изяснена структурата на системата за физическо възпитание, както и нейните основни функции: здравно-

профилактични, образователни и социални (възпитателни, градивни и интегративни/приобщаващи/).

2. Представена е организационно-методическата структура на физическото възпитание в българската образователна система и са разкрити нейните основни компоненти: 1) Нормативно осигуряване; 2) Научно-методическо осигуряване; 3) Материално-техническо осигуряване; 4) Кадрово осигуряване; 5) Медицинско осигуряване. На тази база са посочени и методологическите основи на физическото възпитание като съвкупност от теоретични знания, насочени към изучаването на неговата специфична същност. Тези знания са свързани с изясняването на целта, задачите, принципите, средствата, методите и формите на занимания с физически упражнения и спорт.

3. Сполучливо е разработена темата за обучението по физическо възпитание като информационен процес. Разкрити са основите на обучението в двигателни действия и отделните закономерности в управлението на движенията при човека. В тази насока ученикът е представен като сложна самоуправляваща се система. С изясняването на психо-физиологичните основи на обучението в двигателни действия се представят основните методически насоки за изграждане на двигателните умения и навици.

4. Направена е детайлна характеристика на двигателните способности на ученика и на тяхното проявление във възрастов аспект, а теорията и методиката на двигателните качества е обогатена с изясняване на спецификата в работата за всяко едно качество в уроците по физическо възпитание.

5. Направен е съвременен прочит на детско-юношеския спорт, на многогодишната спортна подготовка, на подбора и селекцията в спорта. Изяснени са същността и функционирането на системата за детско-юношески спорт, важна част от която заема многогодишната спортна подготовка с нейните 4 етапа: 1) Етап на начална спортна подготовка; 2)

Етап на основна спортна подготовка (предварителна и специализирана); 3) Етап на максимална реализация на индивидуалните способности на спортиста и 4) Етап на запазване и поддържане нивото на спортното майсторство.

6. Изведени са 8 основни предизвикателства пред физическото възпитание в образователната система. Особен интерес представляват предизвикателството, свързано с приобщаващото образование и работата с деца със специални образователни потребности, както и предизвикателството за научното и информационното осигуряване на физическото възпитание в образователната система. В това направление има принос разработеният в учебника Е20(1) раздел по „Теория и методика на физическото възпитание“, отнасящ се до същността и спецификата на научноизследователската работа във физическото възпитание.

В научните публикации:

1. В научно-практически порядък е разработена темата за физическата дееспособност на учениците, за нейния контрол и оценка. В това направление особено внимание заслужават научната публикация Г7(12) „Състояние на системата за оценка на физическата дееспособност на учениците от средните училища в Република България“, както и публикации Г7(1) и Г7(2). Интерес представлява и публикация Г6(2) за „Влиянието на телесната маса върху проявлението на двигателните способности на ученици от различни възрасти“ и логичното заключение, отнасящо се до необходимостта от актуализиране на нормативите за оценка на физическата дееспособност на учениците, при които постиженията от тестовете трябва да са обвързани с нивото на тяхната охраненост.

2. Разработена е теоретичната основа за двигателното развитие на подрастващите. Разкрити са основните му фази (фаза на рефлексорните движения, фаза на елементарните движения, фаза на фундаменталните движения и фаза на спортните движения). Задълбочено са разгледани

отделните закономерности в психомоторното развитие на учениците във възрастов аспект.

3. Изведени са конкретни методични предпоставки за овладяване на задължителните области на учебното съдържание по предмета „Физическо възпитание и спорт“ в училище.

Това тематично направление е определящо за облика на конкурса.

Б. Теория и методика на оцеляването и готовността за оцеляване в бедствени ситуации.

В тази тематична област са реализирани няколко изследвания – публикации Г7(5), Г7(10), Г7(13), Г7(14) и Г7(15). Тук приносите са предимно от практико-приложен характер, като: 1. Готовността за оцеляване е комплексно психо-функционално състояние, определящо адекватността на действията на човека за оцеляване в бедствени ситуации. 2. Експериментираните средства и методи на физическото възпитание и спорта за формиране на психическата, физическата, техническата и тактическата готовност за оцеляване са ефективни и се прилагат в практиката – публикации Г7(10) и Г7(15). В това направление е и книгата „Специализирана подготовка при ученици за оцеляване в бедствени ситуации“, издадена през 2025 г., разработена на базата на защитения дисертационен труд, в която са представени теорията и методиката на доказан в практиката модел за специализирана подготовка на ученици за оцеляване в бедствени ситуации. Тук основните приноси са очертани при неговата защита, но проблемите на оцеляването и справянето със стреса са особено актуални и днес.

В. Психологически изследвания във физическото възпитание и спорта.

В това тематично направление има най-голям брой научни публикации. Какви са по-съществените резултати и същевременно приносните моменти тук:

1. Приложен е нов подход за анализиране на показателите от психологическите изследвания при студентите, обучаващи се за учители по физическо възпитание и за треньори по видовете спортове.

2. Установени са нагласите към спорта при студентите, бъдещи учители по физическо възпитание, и юношите, лишени от родителски грижи, израснали в социални домове.

3. Изследвания върху емоционалната интелигентност на студентите от НСА „Васил Левски“, бъдещи преподаватели по физическо възпитание и спорт.

4. Влиянието на практикуването на различни спортове върху начините за реагиране при конфликти (публикация Г7(20)); саморегулацията при състезатели по карате (публикация Г7(6)) и стратегиите за справяне със стреса при практикуващите йога – публикация Г7(19).

Тези публикации са актуални и допълват изследователския профил на кандидата за „професор“, като съвременен автор, добре запознат с най-новите тенденции в науката и спортната практика. Изборът на подходящи методи на обучение, адаптирани към възрастовите и индивидуалните особености, изграждат положително отношение към спорта и движението още от най-ранна детска възраст. Не без значение е и ефективната комуникация между учител и ученик; обратната връзка и мотивационната комуникация; управление на конфликти и др. Също така, те имат пряко отношение към специалността на конкурса за професор.

Обобщеният анализ на научната продукция на доц. Тодор Маринов, доктор, създава впечатление за високата компетентност на кандидата в съответната област на конкурса и в съответното професионално направление. Не без значение са и уменията му за работа в съвместни научни изследвания и творчески колективи (потвърждават го съвместните публикации и участието му в проекти).

Преподавателската работа на доц. Тодор Маринов, доктор, като университетски преподавател се отличава с активност и многопосочност не

само в аудиторната, но и в извънаудиторната дейност. Като титуляр на съответните учебни дисциплини той води лекционните курсове в ОКС „бакалавър“ по: ТФВ; в ОКС „магистър“ по отделните специализации в програма „ФВ и спорт в училище“. Провежда педагогическа текуща и преддипломна практика. Има изградени умения и компетенции за разработване на учебните програми в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ към факултет „Педагогика“ на НСА „Васил Левски“. Разработва учебните планове, учебните програми и администрира обучението в ЦСДК на НСА „Васил Левски“. Изготвя доклад-самооценка за обученията в ОКС „бакалавър“, ОКС „магистър“ и ОНС „доктор“ в НСА „Васил Левски“. Разработва документация за акредитация на докторската програма „Физическото възпитание в образователната система“. Неговата дейност има обществен резонанс, както е посочено във факти и документи.

Бил е научен ръководител на 4 дипломанти. Редовно е включван в комисии за държавен изпит по теория и практика.

Декларирам, че нямам съвместни публикации с кандидата по конкурса – доц. Тодор Желязков Маринов, доктор.

Заключение

Доц. Тодор Маринов, доктор, се очертава като изследовател с разнообразни научни интереси и висок научен и образователен потенциал. Проявява креативност и иновативност, както и готовност и умения за сътрудничество и работа в екип.

Съдържанието и качествата на научната продукция на доц. Тодор Маринов, доктор, и на неговата преподавателска работа напълно удовлетворяват критериите, изискванията и условията за избор и заемане на академичната длъжност „професор“ в НСА „Васил Левски“.

Изложените аргументи ми дават основание убедено да гласувам положително в Научното жури за доц. Тодор Желязков Маринов, доктор, да бъде избран за „професор“ в областта на висшето образование 1.

Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Теория и методика на физическото възпитание) за нуждите на НСА „Васил Левски“.

София

10.02.2026

проф. Даниела Дашева, дн